

PROV & UTSTÄLLNING - hur går det till?

Här beskrivs kortfattat hur en utställning samt drevprov, grytprov och viltspårprov går till – karaktäristiska aktiviteter för en tax.

UTSTÄLLNING

Alla hundraser har avlats fram för en viss uppgift. Rasstandarderna slår fast hur en ras ska se ut – för att på bästa sätt kunna utföra uppgifterna. Standarderna beskriver 'idealhunden' i varje ras – avseende storlek, kroppsbyggnad, bett, svansföring och så vidare. På en hundutställning vinner den hund som domaren anser ligger närmast idealet. I standarderna anges också oönskade fel, till exempel otillåten färg eller felaktiga rörelser. Syftet med utställning – exteriörbedömning – är att vara ett verktyg i avelsvärderingen – för att behålla och förbättra rasens rasegenskaper enligt standarderna. För den som vill avla på sin hund och sälja valparna, är utställningsmeriter ett viktigt kvitto för både köpare och säljare. Det är också värdefullt att få sin hund bedömd av en opartisk och kunnig person.

Valpklass – bra träning för en valp

På många utställningar ordnas valpklass – som alltid räknas som en inofficiell klass – där valpar mellan fyra och nio månader får delta. Hanar och tikar tävlar var för sig och sedan om titeln Bästa valp I Rasen (BIR-valp). Motsvarande kön blir BIM-valp. Den valp som vinner går vidare till finalen där vinnande valp blir Best In Show (BIS-valp).

Det börjar officiellt med kvalitetsbedömning

På en utställning kan hunden kvalitetsbedömas från nio månaders ålder och får pris efter sin exteriör och mentalitet, jämförd med rasstandarderna för tax. Domaren jämför inte din hund med andra hundar som deltar i samma klass. Hanar och tikar tävlar var för sig.

De pris som delas ut är:

- excellent (utmärkt) EX
- very good (mycket god) VG
- good (god) G
- sufficient (godtagbar) S
- disqualified (diskvalificerad) D
- can not be judged (kan ej prissättas) KEP

Det fortsätter med konkurrenssklass

När kvalitetsbedömningen är klar bedöms hunden i konkurrenssklass. I denna klass jämförs hundarna med varandra och rangordnas som etta, tvåa, trea och fyra. Övriga hundar blir oplacerade. De hundar i resp. klass som fått excellent kan tilldelas priset certifikatkvalitet (CK) och tävlar sedan mot varandra i bästa hanhundsklass/bästa tikklass där bästa hane och tik utses.

Till sist utses Bäst i rasen och Best in show

Hanen och tiken tävlar sedan vidare om titeln Bäst I Rasen (BIR) och motsvarande kön blir Bäst I Motsatt kön (BIM). Den hund som vinner går vidare till finalen där vinnande hund blir Best In Show (BIS). På Svenska Kennelklubbens utställningar finns ytterligare tävlingsnivåer som t.ex. gruppfinaler. Taxar representerar grupp 4.

Olika utställningsklasser, utställningar och arrangörer

Beroende på ålder och meriter finns följande klasser:

- Juniorclass 9 – 18 månader
- Unghundsklass 15 – 24 månader
- Bruks-/Jaktklass från 15 månader med jaktmerit
- Öppenklass från 15 månader
- Championklass från 24 månader för svenskregistrerad hund
- Veteranklass från 8 år

Det finns både officiella och inofficiella utställningar. Skillnaden mellan dem är att på den officiella utställningen registreras alla resultat i Hunddata hos Svenska Kennelklubben för att kunna tillgodoräknas för championat. Det görs däremot inte på en inofficiell utställning. Varje lokalklubb inom Svenska Taxklubben arrangerar årligen en till tre officiella utställningar. Dessutom arrangerar Svenska Kennelklubbens länsklubbar många utställningar.

Krav för att bli utställningschampion – SE U(DGV)CH – Svensk Utställnings(jaktmerit)Champion

Det krävs tre certifikatkvalitetspriser (CK) erhållna i jaktkonkurrenssklass i Sverige, utdelade av minst två domare för att bli champion. Minst ett av CK-priserna ska ha delats ut tidigast när hunden uppnått 2 år. Dessutom krävs en jaktmerit; antingen på drevprov (D), grytprov (G) eller viltspårprov (V). Läs >> [championatregler](#) från sid 47 för ytterligare information.

Förtydligande; för taxar krävs alltså inget certifikat (CERT) för championat, dessa är obetydliga, det är CK i jaktklass som räknas. (Till skillnad från de flesta andra raser som inte behöver jaktmeriter).

DREVPROV

Syftet med jaktprov är att vara ett verktyg i avelsvärderingen – för att behålla och förbättra taxens jaktegenskaper och bedöma lämplighet vid drevjakt. För den som vill avla på sin hund och sälja valparna som jakthundar är jaktprovsmärker ett viktigt kvitto för både köpare och säljare. Det är också värdefullt att få sin hund bedömd av en opartisk och kunnig person.

Drevhundar används för långsamt drivande jakt på främst rådjur och hjort. För att driva krävs uthållighet, jaktlust och rätt fysiska förutsättningar. Dessutom krävs att hunden arbetar klokt och balanserat.

Krav för att få starta

Hunden ska tillhöra medlem i Svenska Taxklubben eller Svenska Kennelklubben. Hunden ska också vara:

- registrerad hos Svenska Kennelklubben
- minst 12 månader
- frisk och i god kondition
- vaccinerad
- omedicinerad
- id-märkt med tatuering eller mikrochip

Två provformer – drevprov och ordinarie drevprov

Hunden kan starta på drevprov (DP) eller ordinarie drevprov (ODP).

På drevprov (DP) får du starta på din hemmamark tills hunden vid två olika provtillfällen fått två 1:a pris.

Ordinarie drevprov (ODP) sker på en i förväg fastställd tid och plats.

Tillåtna drevdjur

Rådjur, hjort, räv, hare eller kanin.

Provdagen

Provdagens längd är fyra timmar. För att få pris ska hunden ha provats lös i minst tre timmar utan andra avbrott än förflyttningar.

Så här bedöms din tax

Hundens arbete bedöms enligt tio delmoment – egenskapspoäng (ep) – som t.ex. sök, upptagningsförmåga, drevsäkerhet och drevsätt. Domaren poängsätter de olika delmomenten inom en sexgradig skala från 1 (undermålig) till 6 (utmärkt). Drevcertifikat (D-cert) kan delas ut till en hund som gjort en särskilt god prestation.

Poänggränser för olika prisvalörer

- D-cert, minst 52 poäng och 1:a pris samt lägst 4 ep i varje moment
- 1:a pris, minst 42 poäng och inget S (= 2 poäng)
- 2:a pris, minst 36 poäng
- 3:e pris, minst 30 poäng

Olika drevtider gäller för olika prisvalörer beroende på drevdjur. För ett 1:a pris på räv, rådjur eller hjort gäller t.ex. 60 minuters drevtid alternativt 2 x 45 minuter. Motsvarande pris och tid för hare eller kanin är 45 minuter.

Krav för att bli drevchampion – SE J(D)CH – Svensk Jaktprovs(Drev)Champion

Det krävs tre 1:a pris, varav ett på ordinarie drevprov fr.o.m. 2017-01-01, utdelade av minst två domare för att bli champion. Dessutom krävs Good vid kvalitetsbedömning, efter 15 månaders ålder, på utställning.

GRYTPROV

Syftet med jaktprov är att vara ett verktyg i avelsvärderingen – för att behålla och förbättra taxens jaktegenskaper och bedöma lämplighet vid grytjakt. För den som vill avla på sin hund och sälja valparna som jakthundar är jaktprovsmärket ett viktigt kvitto för både köpare och säljare. Det är också värdefullt att få sin hund bedömd av en opartisk och kunnig person.

Grythundar används för jakt, skyddsjakt och eftersök på räv, grävling och mårddhund. För att arbeta under jord krävs mod, rovdjursskärpa, jaktlust och rätt fysiska förutsättningar. Dessutom krävs att hunden arbetar klokt och balanserat.

Krav för att få starta

Hunden ska tillhöra medlem i Svenska Taxklubben, Svenska Grythundklubben eller Svenska Terrierklubben. Hunden ska också vara:

- registrerad hos Svenska Kennelklubben
- minst 12 månader för grytanlagsprov, minst 15 månader för grytjaktprov
- frisk och i god kondition
- vaccinerad
- omedicinerad
- id-märkt med tatuering eller mikrochip

Två klasser – anlagsprov och jaktprov

Du startar alltid först på anlagsprov, för att se om hunden har anlag för grytarbete, och måste bli godkänd för att sedan få delta på jaktprov.

Två provtyper och tre provformer

Provtyperna är fast prov och rörligt prov. Provformerna är grytanlagsprov och grytjaktprov. Dessutom finns ett särskilt grytapporneringsprov. Grytjaktprov är alltid rörliga och äger rum under allmän jakttid. De fasta proven görs i särskilt utformade provanläggningar (konstgryt) med tre gånger som leder till en tam grävling placerad i en vridbar kittel. Dag och tid för provet är bestämd i förväg.

Bedömning och prisvärdering

Vid grytanlagsprov beskriver domaren hundens egenskaper i momenten arbetssätt, jaktlust, skall och sök. Provet ska vara avslutat inom 15 minuter. Pris delas ut som kvalitet 1, 2 eller 0. Hund som får kvalitet 1 får inte starta igen på grytanlagsprov, utan går vidare till grytjaktprov.

För att få starta på grytjaktprov måste hunden vara godkänd vid grytanlagsprov. Vid grytjaktprov bedöms hundens jaktegenskaper som antingen 'rävsprängare' eller 'förliggare'.

Sprängare; hundens förmåga att driva en vuxen räv till att lämna grytet och exponeras för skyttarna. Normalt sett är det endast räv som går att jaga på det viset. Rävnen är ett mentalt vekt djur och ger sig i princip alltid för en stark hund.

Förliggare; hundens förmåga att hitta en vuxen grävling under jord och ha dess uppmärksamhet tills jägaren nått djuret (s.k. nedslag). Jägaren gräver sig ner i grytet strax bakom hunden som lyfts ut. Grävlingen är ett mentalt hårt djur, ligger i halvdvala under vintern och är extremt ovillig att förflytta sig ut ur grytet. Väldigt få hundar är förmögna att driva en grävling ur sitt bo.

Vid grytapporneringsprov ska hunden dra ut en apport på cirka 6 kg av rävsinn/grävlingssinn. Provet görs normalt i en av gångarna i konstgrytet och får ta max 10 minuter. Resultatet bedöms som godkänt eller inte godkänt.

Krav för att bli grytchampion – SE J(G)CH – Svensk Jaktprovs(Gryt)Champion

Det krävs två 1:a pris på grytjaktprov, fr.o.m. 2017-01-01, utdelade av två olika domare för att bli champion. Dessutom krävs lägst Good vid kvalitetsbedömning, efter 15 månaders ålder, på utställning.

VILTSPÅRPROV

Syftet med viltspårprov är att kvalitetsbedöma en hunds spårformåga – för att se om den är lämplig för eftersök av skadat eller dött vilt. Syftet är också att stimulera intresset för att vidareutbilda hunden för praktiskt eftersök.

Spårhundar används för eftersök på främst rådjur, hjort och älg. Enligt lag är det krav på att tillkalla spårhund efter viltolycka. För att spåra efter vilt krävs en viss jaktlust och rätt fysiska förutsättningar. Dessutom krävs att hunden arbetar klokt och balanserat.

Krav för att få starta

Hunden ska vara:

- minst nio månader
- frisk och i god kondition
- vaccinerad
- omedicinerad
- id-märkt med tatuering eller mikrochip

Två klasser – anlagsklass och öppenklass

Du startar alltid först i anlagsklass (AKL), för att se om hunden har anlag för spårarbete, och måste bli godkänd för att sedan få delta i öppenklass (ÖKL).

Två provformer – ordinarie och rörligt prov

Ett ordinarie viltspårprov är ett prov på en i förväg bestämd dag och plats. Ett rörligt prov genomförs på tid och plats som den arrangerande klubben bestämmer. Lokalklubborna bestämmer också längden på viltspårsäsongen; vanligast från nio månader upp till ett helt år.

Så här läggs spåret

Spåret läggs så det bildar fyra vinklar. Till spåret används två deciliter blod som läggs med hjälp av en särskild spårläggarkäpp eller en stänklaska. Dessutom släpas en skank/klöv av klövvilt hela tiden när spåret läggs. Spårslutet markeras av skanken/klöven som hunden ska hitta.

Bedömning och prisvalörer

Domaren bedömer hundens spårformåga, arbetstempo, självständighet och skottreaktion. I anlagsklass, där skottreaktion inte provas, blir hunden antingen godkänd eller inte godkänd. I öppenklass är prisvalörerna 1:a, 2:a, 3:e pris eller 0 pris. Hederspris (hp) kan delas ut till en hund som gjort en särskilt god prestation.

Krav för att bli viltspårchampion – SE VCH – Svensk ViltspårprovsChampion

Det krävs tre 1:a pris i öppenklass utdelade av minst två domare för att bli champion.

Det krävs ingen kvalitetsbedömning på utställning. Intyg om godkänd testikelstatus krävs för hanhund.

